

INVENTARISATIE- EN BEOORDELINGSLIJST

Inclusief Adviezen

NATIONAAL KEURMERK
"NATUURLIJK TUINIEREN"

Wijkergouw Amsterdam 2017

Het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren is een
samenwerkingsproject
van het AVVN, het IVN en de KNNV.

**INVENTARISATIE- EN BEOORDELING
NATIONAAL KEURMERK NATUURLIJK TUINIEREN**

NAAM AFDELING: Tuinpark Wijkergouw
PLAATSNAAM: Amsterdam
CONTACTPERSOON: Marga van Aalst (margavanaalst@hotmail.com)

ADVIES- EN BEGELEIDINGSCOMMISSIE

- 1. Ellen de Nood**   nmanood@kpnplanet.nl   **06- 28 95 95 16**
- 2. Roos Broersen**   roosbroersen@planet.nl
- 3. Herman Vroklage**   h.vroklage@avvn.nl

DATUM INVENTARISATIE/BEOORDELING: 15 juli 2017

AVVN
Vogelvlienderweg 50
3544 NJ Utrecht
(T) 030 – 670 1331
E-mail info@avvn
www.avvn.nl
facebook.com/avvn.nl

INHOUDSOPGAVE

	Samenvatting inventarisatie en beoordeling
II	Specifieke gegevens complex
	A. Inrichting en beheer, algemeen
	B. Inrichting en beheer, specifiek
	C. Opstallen en dode materialen van de afdeling
	D. Inkoop/winkel
	E. Interne milieuzorg
	F. Voorlichting door de afdeling
III	Bijzondere elementen

SAMENVATTING INVENTARISATIE EN BEOORDELING

No.	CATEGORIE	Aanwezig	Afwezig	Potentie	Max. punten	Toegekende punten
II.	SPECIFIEKE GEGEVENS COMPLEX					
A.	<i>Inrichting en beheer, algemeen</i>					
A.1	Bodembedekking/kruidlaag				12	9
A.2	Oevers, sloot(kanten) en greppels				23	12
A.3	Vijvers en poelen				6	1
A.4	Grasvelden				9	0
A.5	Bermen				11	2
A.6	Omheining/afscheiding rondom het complex				4	2
A.7	Bestrijding en bemesting				10	10
B.	<i>Inrichting en beheer, specifiek</i>					
B.a.	<i>Beplanting ten behoeve van dieren</i>					
B.a.1	Inheemse plantensoorten					
	Heggen					
	Bosjes				6	6
	Bloemborders				6	5
	Bomen				5	5
B.a.2	Beplanting met natuurwaarde					
	Algemeen				9	9
	Maatregelen t.b.v. insecten				10	10
B.a.3	Watervegetatie				7	7
B.a.4	Verlandings- en ruigtevegetatie					
B.a.5	Bos, struwelen, erfbeplanting				7	7
B.a.6	Wand/gevelbegroeiing				3	0
B.b.	<i>Overige inrichting t.b.v. dieren</i>					
B.b.1	Droge muren/stapel muren				12	12
	SUBTOTAAL					

No.	CATEGORIE	Aanwezig	Afwezig	Potentie	Max. punten	Toegekend
	SUBTOTAAL					
B.b.2	Kunstmatige broedplaatsen/nestplaatsen/schuilmogelijkheden					
	Kunstmatige schuilgelegenheden van natuurlijk materiaal				20	13
	Kunstmatige schuilgelegenheden van overig materiaal				12	7
C.	Opstallen en dode materialen van de afdeling					
C.1	Gebruikte beschermende middelen op gemeenschappelijke opstallen				4	2
C.2	Dakdekking op gemeenschappelijke opstallen				8	2
C.3	Verharding				5	4
D.	Inkoop/winkel					
D.1	Aanbod diverse producten				10	8
D.2	Aanbod beschermende middelen					
D.3	Aanbod bouw- en tuinmaterialen					
D.4	Aanbod materialen voor afscheidingen					
D.5	Aanbod ondersteunende producten ten behoeve van dieren				2	0
E.	Interne milieuzorg					
E.1	Energiebronnen en -gebruik					
E.2	Scheiding, opslag, hergebruik en verwerking afvalstoffen				11	7
E.3	Opvang en afvoer regen- en/of afvalwater				5	1
F.	Voorlichting door de afdeling					
F.1	Voorlichtingsplan				6	6
F.2	Schriftelijke voorlichting via clubblad				15	15
F.3	Voorlichting via mededelingenbord				5	5
	SUBTOTAAL					

No.	CATEGORIE	Aanwezig	Afwezig	Potentie	Max. punten	Toegekend e punten
	SUBTOTAAL					
F.4	Voorlichting in de winkel/inkoop				4	2
F.5	Tuinbegeleiding (persoon of commissie)				9	9
F.6	Cursussen, lezingen, tentoonstellingen, excursies				25	16
III	BIJZONDERE ELEMENTEN (bonuspunten)					43
	MAXIMUM AANTAL PUNTEN EXCLUSIEF BONUSPUNTEN				281	
	TOTAAL AANTAL PUNTEN INCLUSIEF BONUSPUNTEN					237

BEREKENING PERCENTAGE GEREALISEERDE DOELEN:

Maximaal aantal punten: 281 (100 %)
Behaalde aantal punten: 237 (84 %)

Toekenning is : 4 STIPPEN

Beantwoording van de inventarisatie- en beoordelingslijst vindt plaats voor de aanwezige onderdelen en de potentiële onderdelen. De punten die tussen haakjes vermeld worden zijn de maximum punten die verkregen kunnen worden. De advies- & begeleidingscommissie kan minder dan het maximum aantal punten toekennen.

II SPECIFIEKE GEGEVENS COMPLEX

Inhoud:

A. *Inrichting en beheer, algemeen*

1. Bodembedekking/kruidlaag
2. Oevers, sloot(kanten) en greppels
3. Vijvers/poelen
4. Maaien van grasvelden
5. Bermen
6. Omheining/afscheiding rondom het complex
7. Bestrijding en bemesting

A. INRICHTING EN BEHEER, ALGEMEEN

1. Bodembedekking/kruidlaag

Bodembedekking/kruidlaag : **Maximum aantal punten 12**

Bodembedekking/kruidlaag	☐ spontaan opgekomen vegetatie is pleksgewijs aanwezig (1) ☐ ongeveer de helft onder de struiken is bedekt met ongestoorde bodemvegetatie (3) ☒ onder alle struiken wordt de vegetatie met rust gelaten (5)	5
	☒ de strooisellaag (afgevallen blad), bloeistengels en oude takken blijven liggen (5)	4
Bewust aangeplante of verzorgde standplaatstypische soorten aanwezig, bijv. stinzen of andere plantengemeenschappen	☐ ja (2) ☐ nee	
Het is mogelijk de biotopen nog verder te versterken met bewust gekozen behorende beplanting, en zo mogelijk uit te breiden met bijzondere soorten. De nadruk dient te liggen op de overgangen tussen de verschillende biotopen, omdat daar de omstandigheden het meest en optimaal zorgdragen voor een vergroting van de diversiteit.		9

2. Oevers, sloot(kanten) en greppels : Maximum aantal punten 23

Maaien van de slootkanten	Maaifrequentie: O 3 tot 6 maal per jaar (1) X 1 tot 2 maal per jaar (3)		2
	O Planten worden gefaseerd gemaaid (5)		
Afvoeren van gemaaid materiaal	X ja (2)		2
Sloten worden geschoond	X ja O nee	Indien ja, verplicht door de overheid: X ja O nee O Materiaal wordt afgevoerd (2)	
Beschoeiing aanwezig	X nee (5) X ja	Indien ja, X natuurlijk materiaal (3) O kunstmatig materiaal	4+1
Oeverbegroeiing	X ja (2)	Indien ja, past bij de omgeving: X ja (1) O nee	3
<p>Maai tweemaal per jaar, circa half juni en circa half september en voer het materiaal af (afhankelijk van de locatie: niet op het parkeerterrein, overig overal afvoeren). Ga experimenteren met gefaseerd maaien langs slootkanten. Voor gedetailleerde informatie en uitwerking dienen specialisten te worden geraadpleegd. In met name de binnensloten: ga ondanks de harde beschoeiing over tot het stimuleren van oeverbegroeiing.</p> <p>Versterk verder de biotopen met daarbij bewust gekozen bijbehorende beplanting. Met nadruk op de overgangen tussen de verschillende biotopen, omdat daar de omstandigheden het meest en optimaal zorgdragen voor een vergroting in de diversiteit. Pas dit toe en breid uit waar mogelijk. Zie verder Advies 3 uit het Startrapport uit 2015.</p>			12

3. Vijvers/poelen : Maximum aantal punten 6

X	Direct contact met de ondergrond (grondwater)		
O	Ondiepe en moeraszones aanwezig (2)		
X	Onder waterplanten aanwezig (1)	O weinig variatie in onder waterplanten en drijvende planten O relatief veel verschillende onderwaterplanten en drijvende planten aanwezig (2)	1
O	Drijvende planten aanwezig (1)		
	De paddenpoel wordt bij de vlindertuin betrokken. Het is noodzaak dat er meer waterplanten komen. Let op de combinatie onder-waterplanten (zuurstof), oppervlakteplanten (temperatuurregulatie, ei-afzet) en opgaande stengels (gasuitwisseling, uitsluitende libellen). Hou de poel goed in de gaten: dat is belangrijk voor een goede conditie. Zorg voor een blijvend open karakter in de omgeving van de poel, zodat hoger wordende struiken of eventuele bomen niet gaan expanderen/overheersen. Zo wordt deze biotoop zoals ie is bedoeld.		1

4. Maaien van grasvelden : Maximum aantal punten 9

O	nooit		
O	1 à 2 maal per jaar (4)		
O	3 tot 6 maal per jaar (3)		
X	7 tot 20 maal per jaar		
O	meer dan 20 maal per jaar		
O	gefaseerd gemaaid, met verschillende kruiden, zoals madelief, witte klaver, hoornbloem, leeuwentand en draadereprijs (5)		
	<p>Ga veel minder maaien en maai 'speelser', met name op het grasveld voor de Boerderij, zie verder het eerder in dit rapport gegeven advies onder punt 2 en idem in het startadvies uit 2015.</p> <p>Algemeen: Maak waar mogelijk proefstukjes die eenmaal per jaar gemaaid worden, andere twee keer per jaar en misschien sommige eens in de twee jaar. Maak waar mogelijk smalle maaistroken, bijvoorbeeld bij het midden hoofdpad.</p> <p>Speeltuinen: Voor jonge kinderen is het heerlijk om bloemen te plukken. Tussen het gras zit klaver, madeliefje, hondsdrif. Als er af en toe stukjes een week overgeslagen worden met maaien, kunnen hier al kleuterbosjes geplukt worden.</p> <p>Je kunt ook overwegen om een bloemenlint te zaaien, in een smalle strook net voor de heggen. Dat neemt weinig ruimte in en maakt de aanblik nog vrolijker.</p> <p>Langs waterkant: Zaa bij wijze van experiment op de lagere delen naar de waterpartijen Grote Ratelaar in. Deze parasiteert op gras en kan tegen maaien.</p>		0

5. Bermen inclusief het deel boven aan de sloot : Maximum aantal punten 11

Maaisysteem	X motormaaier en bosmaaier O handmaaier O zeis O anders	
Maaien	Maaifrequentie: O nooit X 1 à 2 maal per jaar (4) O 3 tot 6 maal per jaar (3) O 7 tot 20 maal per jaar X meer dan 20 maal per jaar	2
	O bermen worden (deels) gefaseerd gemaaid verdeeld over meerdere jaren, met verschillende kruiden, zoals madelief, witte klaver, hoornbloem, leeuwentand en draadereprijs (5)	
Afvoeren van gemaaid materiaal	O ja (2)	
		2

6. Omheining/afscheiding rondom complex : Maximum aantal punten variabel

Indien een omheining/afscheiding aanwezig is geef hier het soort aan. Meerdere antwoorden mogelijk	X hekwerk van metaal of gaas O niet geïmpregneerde houten omheining met draad (2) O omheining begroeid met klimplanten (2) O vrij groeiende heg (2) O gesnoeide heg (1) O sloot X anders, namelijk ecologische oevers (indien natuurvriendelijk 2 punten)	2
Maak een aantrekkelijke toegangspoort; kijk wat mogelijk is. Werk bijvoorbeeld met wilgentenen begroeid met hop. De ingang van de kruidentuin is hier een goed voorbeeld van. Dit kan ook worden toegepast om het zijterras van de Boerderij.		2

7. Bestrijding en bemesting, Maximum aantal punten 10

X	De afdeling gebruikt bij het beheer en onderhoud geen biologische of chemische bestrijdingsmiddelen (5)		5
O	De afdeling gebruikt bij het beheer en onderhoud biologische bestrijdingsmiddelen		
O	De afdeling gebruikt bij het beheer en onderhoud chemische bestrijdingsmiddelen		
X	De afdeling bemest de algemene groendelen niet (5)		5
O	De afdeling bemest de openbare groendelen met biologische meststoffen		
O	De afdeling bemest de openbare groendelen met kunstmeststoffen		
X	De afdeling gebruikt in de openbare groendelen bodemverbetersaars		
			10

Inhoud:

B. Inrichting en beheer, specifiek

a. Beplanting ten behoeve van dieren

1. Inheemse plantensoorten
2. Beplanting met natuurwaarde
3. Watervegetatie
4. Verlandings- en ruigtevegetatie
5. Bos, struwelen, erfbeplanting
6. Wand/gevelbegroeiing

b. Overige inrichting ten behoeve van dieren

1. Droge muren/stapel muren
2. Kunstmatige broedplaatsen, nestelplaatsen, schuilmogelijkheden

B. INRICHTING EN BEHEER, SPECIFIEK**a. BEPLANTING T.B.V. DIEREN****1. Inheemse plantensoorten**Heggen : **Maximum aantal punten 6**

Bij de heggen zijn aanwezig:	☐ Enkele inheemse soorten aanwezig (1)		
	☐ Ongeveer de helft van de heggen bestaat uit inheemse soorten (2)	☐ één of twee soorten bloeiend en vruchtdragend inheems materiaal ☐ met meerdere verschillende soorten bloeiende en vruchtdragende inheems materiaal (2)	
	☐ Overwegend inheemse soorten (4)	☐ enkele soorten (twee tot drie) ☐ een grote verscheidenheid (2)	
			nvt

Bosjes : **Maximum aantal punten 6**

Bij de bosjes zijn aanwezig:	☐ Enkele inheemse soorten aanwezig (1)		
	☐ Ongeveer de helft van de bosjes bestaat uit inheemse soorten (2)	☐ één of twee soorten bloeiend en vruchtdragend inheems materiaal ☐ met meerdere verschillende soorten bloeiende en vruchtdragende inheems materiaal (2)	
	☒ Overwegend inheemse soorten (4)	☐ enkele soorten (twee tot drie) ☒ een grote verscheidenheid (2)	6
<p>Er is flink uitgedund langs stukken van binnensingels en zo ruimte geschapen voor nieuwe aanplant en mogelijkheden, waaronder zich de zogenoemde adoptiefstukken bevinden.</p> <p>Zorg voor meer variatie en combinatie met inheemse soorten. Let daarbij op aantrekkelijke bloei voor insecten en op bessen voor de vogels en mogelijkheden voor kleine zoogdieren zoals egels.</p> <p>Plantsuggesties: Krentenboompje, Beredruif, Berberis, Vlinderstruik, Japanse sierkwee, Witte en Rode kornoelje, Kardinaalsmuts, Hazelaar, Peperboompje, Gewone hulst, Waterstruik hortensia, Gewone hulst, Ranonkelstruik, Wilde liguster, Rode kamperfoelie, Mispel, Boerenjasmijn, Sleedoorn, Ganzerik, Hop, Wingerd.</p> <p>Pas op dat de adoptiefdelen niet leiden tot verkeerd gebruik, zoals opslagruimte van allerlei ongewenste zaken. Zitjes van natuurlijke en verantwoorde materialen passen hier wel bij. Maak duidelijke afspraken over het gebruik van de adoptiefstukken en zet die op papier.</p>			6

Bloemenborders : **Maximum aantal punten 6**

Bij de bloemborders zijn aanwezig:	☐ Enkele inheemse soorten aanwezig (1)		
	☐ Ongeveer de helft van de bloemborders bestaan uit inheemse soorten (2)	☐ één of twee soorten ☐ meerdere soorten (2)	
	☒ Overwegend inheemse soorten (4)	☐ enkele soorten (twee à drie) ☒ grote verscheidenheid (2)	3+2
<p>De boerderijtuin ziet er zeer fleurig uit. Er staan ook veel planten in die aantrekkelijk zijn voor insecten, een fijne 'binnenkomer'. De omgeving kan verder worden versterkt, denk aan het terras en de achterzijde. Kijk wat mogelijk is en maak het geheel nog prettiger voor mens, dier en plant. Zie verder advies bij punt 1.6.</p>			5

Bomen : **Maximum aantal punten 5**

☒ Bomen aanwezig (1)	☒ oude bomen aanwezig (ouder dan 10 tot 15 jaar) (1) ☒ bomen met ecologische waarde voor voedsel en leefruimte voor dieren aanwezig (3)	5
<p>De Essen langs de buitensingel en de afwezigheid van onderbegroeiing zijn nog steeds een punt van aandacht. Maak samen met de stadsecoloog een plan van aanpak en voer dit uit i.s.m. de gemeente. Kernwoorden hierbij zijn: zicht, inzicht en toezicht. Ga meer samenwerken met grondeigenaar en beheerder en maak hen duidelijk hoe jullie terreinvisie hier en in het algemeen is.</p>		5

2. Beplanting met natuurwaarde

Algemeen : **Maximum aantal punten 9**

☒ Belangrijke voorjaars- en herfstbloemen of rijkbloeiende vaste planten (2)	☐ alle planten bloeien tegelijk in een bepaalde periode ☒ de planten bloeien gespreid het gehele jaar door (2)	4
☒ Relatief groot oppervlak met bloeiende planten aanwezig (1)		1
☒ Op bewuste plaatsen het dulden van wilde planten als brandnetel e.d. (4)		4
<p>De heemtuin geeft jaarrond al een prachtig beeld te zien, houden zo! Er is veel werk verricht en goed uitgedund: behoud het open karakter! Werk aan diversiteit van soorten en overgangen van deze biotoop naar de omgeving. De vlinderinsectentafel hier is een leuk initiatief.</p> <p>De recent bijgetrokken paddenpoel is nog een beetje een zorgenkindje, maar zal nu meer aandacht krijgen: de verwachting is dat daar de komende jaren verbetering in komt.</p>		9

Maatregelen t.b.v. insecten : **Maximum aantal punten 10**

X	Belangrijke stuifmeelleveranciers aanwezig (2)		2
X	Belangrijke nectarleveranciers aanwezig (2)		2
X	Struiken als voedselbron voor rupsen aanwezig (2)		2
X	Schuil/overwinterplaatsen voor inheemse insecten aanwezig (2)		2
X	Overhoeken insectvriendelijk ingericht (2)		2
			10

3. Watervegetatie : Maximum aantal punten 7

X	Mogelijkheden voor de voortplanting van bijvoorbeeld libellen, kokerjuffers en andere insecten aanwezig (2)	Riet tussen ingang pad en werkschuur.	2
X	Voedsel-, voortplanting- en schuil mogelijkheden voor waterdieren aanwezig (3)		3
X	Mogelijkheden voor de voortplanting van amfibieën (2)		2
<p>Beheer het riet en maak hier en daar openingen om zicht te krijgen op de waterpartij. Experimenteer met plas-drasoevers, ook elders waar mogelijk. Plant meer waterplanten aan.</p> <p>Maak inhammen in de beschoeiing waar deze is versleten en geef ze hun eigen karakter met een natuurlijk talud en bijbehorende verlandings- en ruigtevegetatie.</p> <p>Suggesties watervegetatie: Pijlkruid, Kikkerbeet, Waterviolier, (Spin)dotter, Gele plomp, Waterweegbree, Krabbescheer, Waterlelie, Zwanenbloem, En op plekken waar een nat-drassige situatie heerst: Zeggen, Mattenbies, Lisdodde, Kattenstaart, Moeraskruiskruid, Moerasandijvie, Koniginnekruid (of Leverkruid) en Gagel.</p> <p>Bij elkaar genomen is het geheel van het terrein op dit punt een gevarieerd palet, waar veel natuurlijks aanwezig is. Probeer van de afzonderlijke focusgebiedjes een ecologisch lint te maken, zodat deze gebiedjes verbonden raken over het hele terrein.</p>			7

4. Verlandings- en ruigtevegetatie : Maximum aantal punten 4

☐	Verlandings- en ruigtevegetatie aanwezig (4)		
			nvt

5. Bos, struwelen, erfbeplanting

Natuurlijke nestelplaatsen/broedplaatsen/schuilmogelijkheden : **Maximum aantal punten 7**

☒	Doornstruiken aanwezig (2)	☒ dichte doornstruiken (1)	3
☒	Groenblijvende planten aanwezig (2)		6
☒	Andere natuurlijke nestmogelijkheden aanwezig (2)		2
<p>Voor het optimaal functioneren van een dergelijke biotoop is het noodzakelijk dat er wordt gewerkt aan het uitvoeren van een zogenaamd tussendek van boomachtige struiken of hakhout. Maak hiervoor een beleids- en beheersplan met bijbehorende schema van uitvoering. Bedenk dat alles blijft groeien en ontwikkelen. Schep ruimte tussen de (hoge) bomen/struiken, waardoor voldoende licht en vocht aanwezig blijft voor onderbegroeiing in verschillende lagen. Zorg voor nog meer variatie door de aanplant van hulst, berberis, meidoorn, sleedoorn.</p>			7

6. Wand/gevelbegroeiing : Maximum aantal punten 3

☐	De wanden van de gemeenschappelijke opstallen zijn min of meer begroeid (2)	☐ begroeiing van de winkel bestaat uit inheemse klimplanten, namelijk (1) ☐ begroeiing bestaat uit andere beplanting, namelijk	
<p>Op dit punt valt nog veel te ontwikkelen. Denk aan eventueel rekken van eik of robinia die kunnen begroeien bij winkel, werkschuur en pergola.</p>			0

b. OVERIGE INRICHTING T.B.V. DIEREN**1. Droge muren/stapel muren : Maximum aantal punten 12**

X	Droge/stapel muren aanwezig (2)		2
X	Open niet gevoegde delen zijn aanwezig (2)	X Varens, grassen en bloeiende planten hier en daar in de voegen of op de muur aanwezig (2)	4
X	Mos begroeiing op droge/stapel muren (2)		2
X	Meerdere specifieke muurplanten aanwezig (2)		2
X	Optimale muurbedekking (2)		2
De indrukwekkende stapelmuur is een juweeltje! Ga zo door, zie verder advies hierna.			12

2. Kunstmatige broedplaatsen/nestplaatsen/schuilmogelijkheden Kunstmatige schuilgelegenheden van natuurlijk materiaal: **Maximum aantal punten 20**

X	Steenhopen aanwezig (4)		3
X	Houtwallen/rillen aanwezig (4)		4
X	Holen aanwezig (4)		3
O	Broeihoop aanwezig (4)		
X	Dood onbehandeld hout aanwezig (2)		2
X	Bundels van droge plantenstengels (2)		1
Breid ruimschoots alle bovengenoemde voorzieningen uit over het <u>hele</u> tuinpark, onder bomen en in bosschages en focus niet alleen op de reeds aanwezige fraaie stapelmuur. Bouw en plaats egelhotels en richt kruidenplekken in verdeeld over het hele tuinpark. Het hergebruik van stammen in de Vlindertuin is een mooi voorbeeld. Zie verder advies 4 uit het starrapport 2015.			13

Kunstmatige schuilgelegenheden van overig materiaal: **maximum aantal punten 12**

X Verschillende nestkasten aanwezig (2)		2
X Bijzondere of uitwendige nestmogelijkheid aangebracht (2)		2
O Vleermuiskasten aanwezig (2)		
X houtblokken met kunstmatige boorgaten aanwezig (o.a. voor solitairbijen) (2)		1
O Hommelnestkasten aanwezig (2)		
X Andere insectenhopen aanwezig (graafbijen) (2)		2
Ga na via een vleermuiswerkgroep of vleermuiskasten kansrijk zijn.		7

Inhoud:

C. *Opstallen en dode materialen van de afdeling*

1. Gebruikte beschermende middelen op gemeenschappelijke opstallen
2. Dakbedekking op gemeenschappelijke opstallen
3. Verhardingen

C. OPSTALLEN EN DODE MATERIALEN VAN DE AFDELING

1. Gebruikte beschermende middelen op gemeenschappelijke opstallen : maximum aantal punten 6

Meerdere antwoorden mogelijk

Toelichting waarop gebruikt

☐	Geen (onbehandeld) (2)			
☐	Lijnolieverf (2)			
☒	Verf op waterbasis (2)			2
☒	Andere verf			
☐	Beits			
☐	Geïmpregneerd			
☐	Anders, namelijk...			
				2

2. Dakbedekking op gemeenschappelijke opstallen : Maximum aantal punten 10

Meerdere antwoorden mogelijk

opstal

☐	Vegetatiedak (6)			
☐	Rietendak (2)			
☒	Dakpannen (2)			2
☐	EPDM-rubber			
☐	Rubberroïd			
☒	Bitumen/asfalt			
☐	Eterniet/asbest			
☐	Overig			
Bij gedeeltelijke of gehele nieuwbouw kan een vegetatiedak aangelegd worden! Dit kan ook op schuurtjes of boven infoborden etc. Kijk wat mogelijk is!				2

3. Verharding : Maximum aantal punten 6

Meerdere antwoorden mogelijk

☒ Graspaden (2)		1
☐ Houtsnippers (2)		2
☒ Grint	Wijze van onderhoud: ☒ begroeiing toegestaan (1) ☐ geen begroeiing toegestaan	1
☐ Tegels		
☐ Halfverharding	Wijze van onderhoud: ☐ begroeiing toegestaan (1) ☐ geen begroeiing toegestaan	
☐ Asfalt/bitumen		
☐ Anders	namelijk.....leempaden in heemtuin.	
		4

Inhoud:

D. Inkoop/winkel

1. Aanbod biologische en gangbare producten
2. Aanbod beschermende middelen
3. Aanbod bouw- en tuinmaterialen
4. Aanbod materialen voor afscheidingen
5. Aanbod ondersteunende producten ten behoeve van dieren

D. INKOOP/WINKEL (daadwerkelijk aanwezig, dan wel via bestelling)

- 1. Aanbod diverse producten : Maximum aantal punten 18, indien van een product zowel de biologische als de gangbare uitvoering wordt aangeboden wordt 1 punt per product toegekend.**

		Biologisch	Gangbaar	
X	Bestrijdingsmiddelen	X (2)		2
X	Meststoffen	X (2)		2
X	Potgrond	(2)		
O	Zaai- en plantgoed	(2)		
X	Staken	X (2)		2
O	Anticorrosiemiddelen	(2)		
O	Folies	(2)		
O	Lijmen	(2)		
X	Anders: Ecoverproducten	X (2)		2
<p>Wat een verschil met de startinventarisatie van 2 jaar geleden, toen er nog behoorlijk wat synthetische bestrijdingsmiddelen en meststoffen aangeboden werden. De ommezwaai naar milieuverantwoord is hier knap en met beleid genomen. De tuinwinkel kent een breed assortiment, maar kan allicht nog uitgebreid worden met de verkoop van biologisch zaaigoed en met nestkastjes voor vogels, insecten en zoogdieren. Vanzelfsprekend daar dan ook voorlichting over geven. Wat tuinaardeproducten betreft is het aanbod nog steeds traditioneel, geen meer milieuvriendelijke producten. Dat zou nochtans bonuspunten opleveren. Misschien een ambitie voor de volgende herbeoordeling. Nu de grootste stap al gezet is ten aanzien van bestrijdingsmiddelen (en kunstmest) zal het geen enorme moeite hoeven kosten om bijvoorbeeld in plaats van, of desnoods naast, de huidige bemeste tuinaarde ook biologische aarde van Bio-Kultura of Moeder Aarde aan te bieden. Ook Culvita, wat nu verkocht wordt, heeft biologische producten in de lijn.</p>				8

2. Aanbod beschermende middelen : Maximum aantal punten 4

O	Lijnolieverf (2)		
O	Verf op waterbasis (2)		
O	Andere verf		
O	Beits		
O	Impregneer middelen		
O	Overig		
			nvt

3. Aanbod bouw- en tuinmaterialen : Maximum aantal punten 4

☐ Hout	☐ Onbehandeld (2) ☐ Behandeld	
☐ Gerecycled materiaal (2)		
☐ Steen		
☐ Dakpannen		
☐ EPDM-rubber		
☐ Rubberroïd		
☐ Bitumen/asfalt		
☐ Eterniet/asbest		
☐ Overig		
		nvt

4. Aanbod materialen voor afscheidingen : Maximum aantal punten 1

☐ Onbehandeld hout (1)		
☐ Geïmpregneerd hout		
☐ Gaas		
☐ Anders, namelijk ...		
		nvt

5. Aanbod ondersteunende producten ten behoeve van dieren : Maximum aantal punten 2

☐ Aanwezig (2)		
Doen!		0

Inhoud:

E. Interne Milieuzorg

1. Energiebronnen en -gebruik
2. Scheiding, opslag, hergebruik en verwerking afvalstoffen (milieustation)
3. Opvang en afvoer van regen- en/of afvalwater

E. INTERNE MILIEUZORG

1. Energiebronnen en -gebruik voor gemeenschappelijke opstallen : Maximum aantal punten 9

☐	Elektra		
☐	Zonne-energie (2)		
☐	Windenergie (2)		
☐	Gas		
☐	Maatregelen voor zuinig energiegebruik zijn genomen (5)		
<p>Het clubhuis is van de gemeente, en daarom is dit onderdeel niet van toepassing in de puntentelling. Maar toch, De Boerderij en andere gemeenschappelijke opstallen hebben wel een voorbeeldfunctie. We raden aan om in gesprek te gaan met de gemeente t.a.v. de mogelijkheden voor zonnepanelen.</p>			nvt

2. Scheiding, opslag, hergebruik en verwerking afvalstoffen (milieustation) –collectief- Maximum aantal punten 11. Voor elke categorie gescheiden inzameling: 1 punt.

☐	Inzamelen huishoudelijk chemisch afval in afgesloten depot		
☒	Inzamelen papier		1
☒	Inzamelen glas		1
☐	Inzamelen GFT-afval		
☐	Composteren GFT-afval	X Composthoop collectief ingepast in de omgeving (1)	1
☒	Inzamelen overig groen afval		1
☒	Composteren overig groenafval		1
☒	Hergebruik van snoeihout		1
☒	Hergebruik van bouwafval		1
☐	Anders, namelijk ...		
			7

3. Opvang en afvoer regen- en/of afvalwater : Maximum aantal punten 5

☐ Opvang regenwater voor direct gebruik (bv. regenton) (1)	☐ Regenwater wordt gebruikt (1)	
☒ Afvoer regenwater naar vijver /sloot (1)		1
☐ Afvoer regenwater naar poel (1)		
☐ Afvoer regenwater naar bezinkput		
☐ Afvoer regenwater naar riool		
☐ Afvoer afvalwater naar oppervlaktewater		
☒ Afvoer afvalwater in bodem (septic tank)		
☐ Afvoer afvalwater naar helofytenfilter (zuiveringsveld) (1)		
☐ Afvoer van afvalwater via riool		
☐ Ander, namelijk, ...		

1

Hier liggen echt kansen om met behulp van regentonnen het hemelwater op te vangen en weer in het algemeen groen terug te geven. Het is op zich een kleine moeite om het te realiseren. Een omvangrijkere klus is om een helofytenfilter te ontwikkelen, bijvoorbeeld bij het clubhuis. Gezien de status van het natuurlijk tuinieren op Wijkergouw is het wellicht best een realistisch plan.

Een helofytenfilter of moerasfilter is een filter dat met behulp van helofyten afvalwater zuivert tot een kwaliteit die onschadelijk is voor het milieu. Helofytenfilters worden aangelegd om bijvoorbeeld vijvers of afstromend water van wegen te filteren. Indien het gewenst is om een helofytenfilter aan te leggen moet er een professioneel advies worden ingewonnen.

Inhoud:

F. Voorlichting door de afdeling

1. Voorlichtingsplan
2. Schriftelijke voorlichting via clubblad
3. Voorlichting via mededelingenbord
4. Voorlichting in de winkel/inkoop
5. Tuinbegeleiding
6. Cursussen, lezingen, tentoonstellingen, excursies

F. VOORLICHTING DOOR AFDELING

1. Voorlichtingsplan : Maximum aantal punten 6

X	Aanwezig (1)				1
X	Wordt actief uitgevoerd (5)				5
					6

2. Voorlichting via clubblad, (digitale nieuwsbrief) en website : Maximum aantal punten 15

		regelmatig	af en toe	nooit	
X	Voorlichting over milieuvriendelijk tuinieren	X (5)	(1)		5
X	Voorlichting over natuur	X (5)	(1)		5
X	Voorlichting over andere relevante onderwerpen	X (5)	(1)		5
					15

3. Voorlichting via mededelingenbord : Maximum aantal punten 5

Voorlichting over natuurlijk tuinieren	X regelmatig (5) O soms (1) O nooit	5
Wat een prachtige mededelingenkast voor het natuurlijk tuinieren bij de werkschuur. Meer informatieborden in en bij de Boerderij zijn welkom.		5

4. Voorlichting in de winkel/inkoop : Maximum aantal punten 4

X	Mondeling (door beheerder) (2)		1
X	Schriftelijk (bij producten of aan de balie) (2)		1
			2

5. Tuinbegeleiding (persoon of commissie) : Maximum aantal punten 9

X	Aanspreekpunt aanwezig (5)		5
X	Aanspreekpunt houdt noodzakelijke kennis regelmatig bij	Via X tijdschriften en boeken (1) X cursussen (2) X anders (1)	4
			9

6. Cursussen, lezingen, tentoonstellingen, excursies : Maximum aantal punten 25

		regelmatig	af en toe	nooit	
X Cursussen o.a. wilgentenen snoeien en tenen vlechten, floatlands, composteren, kruidentuin, stapelmuur.	X (5)	(1)			5
X lezingen o.a. bijen en bijenplanten, permacultuur, wormenhotel.	X (5)	(1)			2
X Tentoonstellingen Permanent en wissel in De Boerderij.	(5)	X (1)			5
X Excursies o.a. kindervandeling, wildplukwandeling.	X (5)	(1)			2
X Anders: o.a. natuur- en kunstendag, rommelmarkt.	X (5)	(1)			2
					16

III BIJZONDERE ELEMENTEN

Bijzondere elementen (max 5 punt per element)		
Boerderijtuin volgens historisch beplantingsplan (erfgoedthema)	De tuin voor de boerderij ziet er weer fraai uit. Er is hard gewerkt en dat is duidelijk zichtbaar, maar er kan nog meer. Het is nu een kwestie van ontwikkeling, hetgeen betekent waarnemen en reguleren wat wenselijk is en wat niet. Vervang en/of plaats duidelijke naambordjes; kies voor een duurzame oplossing. Tip: neem hiervoor een kijkje bij Tuinpark Dijkzicht Amsterdam. Plaats verder waar mogelijk nog meer (stinsen/wilde) planten: denk bijv. aan de omgeving rondom de bomen en bij picknickbanken.	2
Zaaistrook ingang	Het experiment met het bloemenlint was een goede les: ga door met de verworven nieuwe inzichten. Een mogelijkheid is om op deze plaats of elders voor de Boerderij (bijv. om de picknickbanken) heuveltjes (ook langgerekte versies) op te werpen en zo nieuwe biotopen te creëren, waar meerdere soorten zich definitief kunnen vestigen. Milieubouw is ook werken in de hoogte, zie verder advies inzake stapelmuren.	1
Kruidentuin, wilgenvlechtwerk		5
Bomenwandeling, brochure en inventarisatie		3
Stapelmuurbiotoop		5
Heggen	De heggen die de scheiding vormen tussen het openbaar groen en de privétuinen kennen een divers en afwisselend karakter, grotendeels behorend bij een natuurlijke beplanting. De vereniging houdt 'toezicht' op de hoogte van deze heggen en vermag zich actief in te zetten door voorlichting op het handhaven (en versterken) van de aanwezige natuurlijke soortenrijkdom en mogelijk bij aanneme van nieuwe tuinders als regelgeving in te voeren.	3
Oppikken van het Kinderinitiatief	Twee meisjes hebben een brief geschreven aan het bestuur met het voorstel een Kindertuincommissie op te	2

	richten. Deze commissie dient zich bezig te gaan houden met kinderactiviteiten op het gebied van bijv. onderhoud van de speeltuin. Maar ze willen ook mee kunnen beslissen over kinderzaken en een stukje schrijven in het clubmagazine 'Wijkergouw'.	
Speeltuin	Met natuurlijke speelelementen	5
Vlindertuin	Hier moet nog een mooi insectenhotel komen.	3
Adoptie stukken van algemeen groen		2
Floating Islands	De uitgezette floating islands zijn welkom in de verschillende sloten. Maak er meer en zorg voor optimale begroeiing ervan. Bij werkzaamheden aan de sloot dienen de eilandjes in veiligheid gebracht te worden.	2
Permacultuur Huggels experiment		1
Permanente tentoonstelling in Boerderij	Extra punten	2
Biologische catering in Boerderij	Ga over op nog meer bio-producten en misschien een kleine verkoop ervan! Organiseer een workshop, bijvoorbeeld koken met onkruid.	3
Beleid vergrassende paden	De vereniging is op de goede weg met het vergrassende van de paden daar waar mogelijk. Het werkt goed, probeer het uit te breiden maar houd de paden wel begaanbaar. Dit betekent dat het mogelijk aan de zijkanten wat hoger mag opgroeien, mits men er nog wel door kan met een hulpdienstauto. Hier kunnen ook wilde bloemen worden ingezaaid en aan de zijkanten misschien houtwalletjes of (steen)stapels worden gerealiseerd. Bij nieuwe stukken kan ook gebruik worden gemaakt van een ondergrond van half-doorlaatbare speciale stenen, indien men meer stevigheid wenst. De vegetatie kan hierdoor heen groeien, maar dit wordt eerder aangeraden op nieuwe te ontwikkelen stukken.	3
Beleid hulpbehoeftigen: zgn 'Garden Angels'		1
		43